

24 december 2025

Kerstnacht

Stille kracht tot vrede

Lezing uit de profetie: Jesaja 8,23b – 9,6

*Antwoordlied: 'Kind ons geboren': **lied 491** (t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen; bij Jesaja 9,5) tweemaal*

Evangelie: Lukas 2,1-13

Gezongen schriftlezing: 'Gloria in excelsis Deo' (Lukas 2,14; m. Jacques Berthier, Dienstboek 25) eenmaal allen samen, dan driemaal in canon: de sopranen beginnen, dan volgen de altén, dan de tenoren en dan de bassen.

Vervolg evangelie: Lukas 2,15-20

FREE zingt: 'Hier is rust' (t. en m. Peter Dijkstra; Sela) (met herhaling)

Hier is rust.
Hier is ruimte.
Hier komt mijn ziel op adem.

Ik ben vrij.
Ik mag leven.
Hier komt mijn ziel op adem.

Overweging

Als FREE meewerkt aan de kerstdienst, zitten we van tevoren altijd even bij elkaar. Lodewijk en voorzitter Jantine, nog enkele koorleden en ik. We bedenken in grote lijnen wat we zullen gaan zingen. Meestal zijn we het snel eens. Natuurlijk horen enkele vaste kerstliederen erbij. Daarnaast hebben jullie als koor een eigen repertoire, fijn dat we daarnaar mogen luisteren. En dan komt het. Lodewijk heeft altijd wel een verrassing. Een lied dat niet een specifiek kerstlied is.

lets anders. Op het moment dat hij het voorstelt weet ik nog totaal niet hoe dát lied nou bij het kerstevangelie zou kunnen passen. Maar het komt altijd goed. Wanneer ik het tot me laat spreken, blijkt het ineens van alles met Kerst te maken te hebben. En tenslotte vraag ik me af: is het soms speciaal voor Kerstmis geschreven?

Zo ging dat met het lied 'hier is rust'.

Hier is rust.
Hier is ruimte.
Hier komt mijn ziel op adem.

Ik ben vrij.
Ik mag leven.
Hier komt mijn ziel op adem.

Op het eerste gezicht denk je: wat heeft dat nou met het kerstverhaal te maken? Ervaren Maria en Jozef rust, daar in die stal? Nou, niet echt. Ze is nog maar net bevallen of daar staat de eerste kraamvisite voor de deur. Volgens Franciscus van Assisi, degene die de kerststal bedacht, zijn er ook nog dieren. Een os en een ezel, haalt hij uit de profetie van Jesaja (1,3). Schor wachamor in het Hebreeuws, wat in het Nederlands schorriemorrie werd. Uitschot, tuig. Niet zo waarschijnlijk dat het stil en rustig was daar in die stal. Of slaat de rust van het lied op het idyllische beeld dat we graag van die stal maken?

Misschien is dat beeld van de rustige en vredige stal wel een diep verlangen. De weken voor kerst zijn soms de drukste van het jaar. Ons hoofd kan zo vol zitten als die herberg waar geen plek meer is. Overvol, luidruchtig, chaotisch. Chaos, vertel mij wat, ik zit er middenin met al die stapels dozen die nog uitgepakt moeten worden. De herberg kan vol zitten met van alles wat 'moet'. Het moet gezellig zijn, er moet lekker eten zijn, er moet ontspanning en vredigheid zijn...

De herberg kan vol zitten met de stress van verdriet. Juist in deze dagen kun je iemand missen die je dierbaar was, iemand van wie je hield, iemand naar wie je verlangt.

De herberg kan ook vol zitten met de stress van hoge verwachtingen. Verwachtingen die je hebt van jezelf, jij moet het doen, organiseren, gezellig maken, liefde uitstralen. Verwachtingen die je hebt van de ander, hij of zij moet het doen, organiseren, gezellig maken, mij liefde en waardering geven...

De herberg is nog veel meer.

De herberg – dat is de plek waar we moeten presteren. De plek waar we onze rollen spelen. In de herberg telt hoe we eruitzien. Wat we hebben bereikt. Of we onszelf waar maken in de maatschappij – of niet. Zijn we wel belangrijk genoeg om er een kamer te krijgen? De herberg van onze geest zit vol vragen als 'wat zullen ze van me denken?' De herberg van onze gedachten zit

vol met het bijhouden van sociale media, de contacten met de burens, de familie, ouders, kinderen, oude en nieuwe vrienden... Natuurlijk zijn die belangrijk.

Verbinding met elkaar is belangrijk. Met mensen dichtbij en verder weg. Maar soms kunnen we daar zo druk mee zijn dat we het contact met onszelf en onze eigen ziel verliezen. Dat het nooit echt stil is. Dat de radio in ons hoofd altijd doorratelt.

Maar de herberg verlaten... dat willen we niet. In de herberg zijn geeft een gevoel van controle. Druk zijn geeft ons de illusie dat we de dingen in de hand hebben, dat we *het leven* in de hand hebben.

En dan is er de stal. Lukas vertelt ons dat God niet kiest voor een fancy locatie, maar voor een plek van eenvoud. Een plek zonder pretentie.

De stal... dat is de plek waar het niet gaat om presteren. De stal van ons hart is de diepe innerlijke plek waar we niets hoeven te bewijzen.

De stal is niet 'netjes'. Er is modder. Er is de geur van dieren. Er is de rauwe werkelijkheid van het leven. De stal zegt: je hoeft je innerlijke wereld niet eerst 'schoon' te vegen voordat je God uitnodigt. Je hoeft je onvolkomenheden niet eerst op te lossen. Het gaat er veelmeer om dat je de moed hebt ze te zien en te omarmen.

De stal is de plek van onze kwetsbaarheid. De stal is de plek waar we durven toegeven dat we het niet allemaal weten. Waar we onze maskers afleggen. Hier is geen concurrentie. Hier hoeft je niet beter of groter of meer te zijn dan je bent. Er is alleen maar zijn.

Hier is rust.

Hier is ruimte.

Hier komt mijn ziel op adem.

Ik ben vrij.

Ik mag leven.

Hier komt mijn ziel op adem.

Nu nog durven...

Durven we de gezelligheid en de drukte van de herberg te verruilen voor de kaalheid van de stal? Durven we de schijn van controle los te laten en te zien dat het helemaal geen echte controle is? Dat we het leven niet in de hand hebben?

En waarom zouden we eigenlijk de herberg verruilen voor de stal? Wat is de winst van de stal?

De winst van de stal – ik waag een poging die onder woorden te brengen.

In de herberg zijn we wat we doen. Daar zijn we wat we bezitten. Daar zijn we wat anderen van ons zeggen.

In de stal kunnen we leren wat het betekent om onvoorwaardelijk bemind te zijn. Om te mogen zijn wie en wat we zijn, zonder dat we eerst iets hoeven te presteren. Hier is rust. Hier komt je ziel op adem. Hier

wordt Christus geboren in een kribbe, zonder cv, zonder bezit, zonder status.

In de herberg proberen we met veel kunstlicht en romantische kerstversiering het duister buiten te sluiten.

In de stal zien we dat God in de duisternis aanwezig is. God is in onze pijn, onze eenzaamheid en onze twijfel. Juist die duisternis kiest hij uit als de plek waar hij wil zijn. De stal zegt: je hoeft niet langer te vluchten voor je schaduwkanten. Hier kun je op adem komen en vrede vinden, een vrede die niet afhankelijk is van ideale omstandigheden. Een vrede die standhoudt middenin de rommel van het bestaan.

Vanuit de rust en ruimte van de stal keren de herders terug naar de dagelijkse werkelijkheid. Met veranderde ogen. Ze zijn niet alleen en ze zijn er vol van.

Zo kan het ook met ons gaan. We kijken dan niet langer met de oordelende blik van de herbergier. We nemen iets mee van de mildheid van Gods ogen.

Misschien merk je het vooral aan kleine dingen. Doordat je niet meer elke keer gelijk hoeft te hebben. Of doordat je wat meer om je heen kijkt, misschien doordat je schoonheid ziet waar je eerst niet bij stilstond – zoals de kale bomen in de winter. Of doordat je meer let op de ander naast je, niet omdat het moet, maar omdat het vanzelf gaat. Het kan lijken of je ego wat kleiner is geworden. Of je het niet meer zo nodig hebt je almaar af te vragen wat men van je denkt en of je wel voldoet. Dit is de innerlijke stilte die we in ons meedragen vanuit de stal. In die stilte gebeurt iets wat in het lawaai van de herberg onmogelijk is.

Laten we de deur van de herberg achter ons dichttrekken. En horen hoe het gegons van de stemmen en het gekletter van de glazen verstommen. Laten we de frisse buitenlucht voelen. En in gedachten naar die stille, donkere plek in onszelf gaan. Die ruimte waar alles er mag zijn.

Je hoeft daar niets te repareren.

Je hoeft daar niets uit te leggen.

Je hoeft er alleen maar aanwezig te zijn bij de Aanwezige.

Dit is de ruimte waarin Christus geboren wordt.

Muziek

Lied: 'Vanwaar zijt Gij gekomen': **lied 494** (t. Huub Oosterhuis, m. Michael Praetorius)
(t. Huub Oosterhuis, m. Michael Praetorius)